

Preek over 1 Samuël 30,6 (slot) – Oudejaarsavond 2008: In de crisis van ons leven terugvallen op God.

Voorzang: Psalm 90, 1 en 2

Votum en Groet

Zingen: Psalm 90, 8

Gebed bij de opening van het Woord

Schriftlezing: 1 Samuël 29,1-30,6 en Romeinen 8,31-39

Zingen: Gezang 477

Verkondiging van 1 Samuël 30,6 (slot): In de crisis van ons leven terugvallen op God.

Zingen: Gezang 178 (Evangelische Liedbundel)

Dankzegging en voorbeden

Collecte

Geloofsbelijdenis (beurtzang)

Zegen

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

Als er één woord is, dat het afgelopen jaar kenmerkt, dan is het 't woord *crisis*.

Dan denken we uiteraard meteen aan de kredietcrisis.

Al maandenlang gaat kun je geen journaal kijken of het woord komt voorbij.

De kredietcrisis betekent inmiddels ook een economische crisis.

Wat dat gaat inhouden weten we allemaal nog niet.

Maar politici en deskundigen doen daar redelijk somber over.

We zullen het op de één of andere manier wel gaan merken.

Nu wil ik op de laatste avond van het jaar niet doen alsof ik hier verstand van heb.

Ik heb geen flauw idee van wat het allemaal gaat betekenen.

Eerlijk gezegd kan ik me er ook niet zo druk over maken.

We zullen het wel zien, toch?

Maar het bracht me wel tot de vraag: *Wat betekent een crisis voor ons?*

Wat kan het met je doen?

Hoe kom je daar goed doorheen?

Hoe houd je je in een crisis?

Want laten we wel wezen – crisissituaties, daar ontkomen we niet aan.

U hebt ze in het afgelopen jaar misschien wel meegemaakt.

Misschien zit u er nog wel middenin – in zo'n crisis.

Thuis of op uw werk.

Als gemeente hebben we er in elk geval wel weet.

Het jaar 2008 was voor ons allemaal toch een crisisjaar.

Een jaar dat we niet graag overdoen.

Daarom leek het mij goed om daar vanavond maar eens bij stil te staan.

Hoe gaan we om met de crisissituaties in ons leven?

Laten we ons daarbij maar spiegelen aan David in Siklag.

We komen David hier tegen in een bijzonder moeilijke periode van zijn leven.

Hij heeft al jaren van rondzwervingen achter de rug.

Opgejaagd door koning Saul, die in hem een geduchte concurrent ziet.

Saul wil met alle macht voorkomen dat David de nieuwe koning wordt.

Nog steeds heeft David een aantal trouwe volgelingen.

Ze zijn door dik en dun loyaal aan hun leider.

Al zijn ontberingen hebben ze met hem mee geleden.

Maar ja, hoe lang houd je zo iets vol?

Als er weinig zicht op verbetering is?

Op een gegeven moment komt David tot een wanhoopsdaad (c. 27).

Hij meldt zich met zijn mannen bij één van de Filistijnse koningen.

Bij Achis, de koning van Gat.

Die is maar wat ingenomen met zo'n bondgenoot tegen de aartsvijand Israël.

Hij geeft hem een stad in de Negeb – Siklag.

Daar vestigt David zich met zijn mannen en hun gezinnen.

En daar begint voor David een leven van list en bedrog.

Hij probeert van twee walletjes te eten.

Hij gebruikt Siklag als uitvalsbasis voor strooptochten onder Israëls vijanden.

Onder andere de Amalekieten.

Maar tegenover Achis doet hij alsof hij huishoudt onder zijn volksgenoten.

Die wrijft in zijn handen en denkt: *Die David heeft het mooi verbruid bij zijn volk.*

Hij zit mooi aan mij vast!

Op een gegeven moment maken de Filistijnen zich op voor een beslissende slag.
Ze willen definitief afrekenen met Saul.
Voor die strijd roept Achis ook David en zijn mannen op.
Alle Filistijnen komen bij elkaar in Afek.
Bij de troepenschouw zien de andere vorsten dat David met Achis mee marcheert.
Maar dat valt helemaal fout.
Ze piekeren er niet over om David mee te laten vechten.
Straks loopt hij nog over naar Saul.
Dat zou immers een prachtige truc zijn om bij Saul een goeie beurt te maken!
O nee, ze willen niet dat David met hen meevecht.

Dus kan David z'n biezen pakken.
Oei, dat is goed afgelopen! zal hij gedacht hebben.
Stel je voor dat hij mee had moeten vechten tegen zijn eigen volk.
Hoe had hij dan nog ooit koning kunnen worden?

Opgelucht trekt David terug naar Siklag.
Maar daar wacht hem een onaangename verrassing.
Het stadje is één rokende puinhoop.
Tijdens de afwezigheid van David hebben de Amalekieten hun slag geslagen.
Gelukkig vinden de mannen geen lijken.
Maar alle vrouwen en kinderen en alle bezittingen zijn meegeroofd!
Wat een slag!
Dit wordt de mannen teveel.
Ze hebben al zoveel doorstaan in de loop der jaren.
Ze hebben al zoveel moeten missen.
Maar nu hebben ze helemaal niets meer over.
Geen huis, geen gezin.
Ze zijn alles kwijt.
Ze huilen en jammeren tot ze niet meer kunnen.

2

Maar dan slaat het verdriet om in bittere boosheid.
Ook David moet zijn geliefden missen.
Ook hij lijdt onder de slag die de Amalekieten hun hebben toegebracht.
Maar daar hebben zijn mannen geen boodschap aan.
De ramp die ze nu moeten verwerken maakt hen onredelijk.
Ze keren zich in felle woede tegen hun aanvoerder.
Ze wrikken stenen los uit de puinhopen en dringen op hem aan.
Weg met David!
Stenigen die kerel!
Ze zien hem als de oorzaak van hun ellende.
Hij is de schuld van hun verlies.

Dieper kan David niet vernederd worden.
Nog nooit eerder is hij zo in het nauw gedreven.
Hij staat met zijn rug tegen de muur.
Jammerlijk alleen!
Zijn volgelingen laten hem vallen als een baksteen.

Hun woede is echt onredelijk.
Ze hebben zelf volop meegedaan met acties tegen dat Amalekietentuig.
Ze hebben hun aandeel in de buit altijd met plezier geaccepteerd.
Het is niet eerlijk David de schuld te geven nu de Amalekieten zich wreken.

Wat een benauwd moment in Davids leven.
Hij staat letterlijk bij de puinhopen van zijn leven.
Door zijn eigen optreden heeft hij dit over zich afgeroepen.
Hij heeft aan alle kanten jammerlijk gefaald.
Hij voelt zich de oorzaak van het verdriet van al die mannen.
Ze hadden zich op leven en dood aan zijn leiding toevertrouwd.
Maar hij blijkt een leider van niets te zijn.
Hij heeft teveel fiducia gehad in zijn eigen slimheid.
En dat komt hem en zijn mannen nu duur te staan.

Dit is volop crisis in het leven van David.
In Siklag dacht hij eindelijk rust en veiligheid te vinden.
Maar het is een ontluisterend echec geworden.
De bodem is onder zijn voeten weggeslagen.
Wat zal hij zich ellendig hebben gevoeld!

Ja, dit is volop crisis!
Wat doet zo'n crisis met mensen?
Het kan twee kanten uit.
Zo'n crisis brengt aan het licht wat er leeft in ons hart.
Het haalt het slechtste of het beste bij ons naar boven.

In Siklag komt het slechtste het eerst naar voren.
Davids mannen grijpen naar stenen om hun leider te doden.
Alle jaren van kameraadschap en het delen van gevaren tellen niet meer.
Alles wat ze van David geleerd hebben is uit hun harten weggezakt.

Deze mannen hadden bij David bescherming gezocht.
Het waren mensen die het op de één of andere manier bij Saul hadden verbruid.
Ze hadden huis en haard op moeten geven.
Ze waren verschoppelingen geworden, outcasts.
Maar bij David hadden ze iets geleerd over vertrouwen in God.
Ongetwijfeld hebben ze er bij gezeten als David weer een lied had gedicht.
Zo'n lied van hoop en vertrouwen.
Dat hij zong aan het eind van weer zo'n vermoeiende dag van zwerven.
Zittend bij het kampvuur, tokkelend op zijn harp.

Bijvoorbeeld die keer dat ze verraden waren door de burgers van Zif.
Daar in Zif dachten ze toen ook veilig te zijn tegen de achtervolging door Saul.
Maar de inwoners van dat stadje hadden hen aan Saul verraden.
En de zwerftocht begon weer.

Toen had David zo'n lied gemaakt en gezongen (Ps. 54).

3

*Zie, God is mijn helper,
de Heer is het die mijn leven draagt.
Laat het kwaad zich keren tegen mijn belagers,
toon uw trouw en breng hen tot zwijgen.*

*Van harte zal ik U offers brengen
en uw Naam loven, HEER, want Hij is goed:
Hij heeft mij uit de nood gered,
onbevreesd zie ik mijn vijanden aan.*

En kort daarna, toen hij voor Saul had moeten vluchten in een spelonk.
Dat was op een haar na goed gegaan.
Toen dichtte David weer een lied (Ps. 57):

4

*Mijn hart is gerust, o God,
mijn hart is gerust,
ik wil voor U zingen en spelen.
Ontwaak, mijn ziel,
ontwaak met harp en lier,
ik wil het morgenrood wekken.*

Ze hadden David er om bewonderd, dat hij zo kon geloven.
Het had hen bemoedigd.
Ze hadden zich eraan opgetrokken.
Ja, geweldig om zo te kunnen geloven.

5

Maar nu, door wat ze nu meemaken, knapt er iets bij hen.
De crisis brengt bij hen slechtste naar boven.
Al hun vertrouwen in God en in de leider van God gegeven is gebroken.

Maar bij David brengt deze crisis het beste aan het licht.
Van hem wordt gezegd: *Hij zocht steun bij de HEER, zijn God.*
In de vorige vertaling staat het er eigenlijk nog mooier:
David sterkte zich in de HEER, zijn God.

6

Alles is hij kwijt.
Alles is hij verloren.
Tot en met de liefde en de trouw van zijn mannen.

Tegen die achtergrond krijgt die aanduiding 'zijn God' een enorme diepte.

Alles is hem uit handen geslagen.
Maar zijn God is hem niet ontvallen.
Zijn God is de God die hem geroepen heeft.
Die hem heeft laten zalven tot koning over Israël.
Die hem rijke beloften heeft gedaan voor een heilzame toekomst.

David sterkt zich in de HEER, zijn God.
Deze crisis werpt hem terug op de enige zekerheid in zijn leven.
De afgelopen maanden had hij zijn leven in eigen handen genomen.
Hij had op eigen slimheid vertrouwd.
Zijn eigen zekerheden opgebouwd.
En het was op een puinhoop uitgelopen.

Maar de crisis maakt hem duidelijk waar hij alleen zekerheid kan vinden.
Bij zijn God.
Dat is het wonder dat zich in ons leven kan voltrekken.
Als je de scherven en brokstukken van je leven in handen houdt,
dat dan je ogen open gaan voor Hem die niet loslaat waaraan Hij ooit begon.
Dat je dan bij Hem nieuwe moed en nieuwe kracht ontvangt.
Dat je dan toch weer uitkomt bij de liederen van hoop en vertrouwen.

*Hart, onrustig, vol van zorgen,
vleugellam geslagen ziel,
hoop op God en wees geborgen.
Hij verheft wie nederviel.
Eens verschijn ik voor de Heer,
vindt mijn ziel het danklied weer;
Hij, mijn God, Hij heeft mijn leven
altijd aan de dood ontheven.*

7

Als we nu zo eens terugkijken naar het jaar dat we vanavond afsluiten.
Ervaaft u in uw leven een crisis?
Of moest u daar het afgelopen jaar doorheen?
We kunnen in ons eigen leven zo'n Siklagervaring hebben.
Dat het lijkt alsof al onze zekerheden ons uit handen geslagen zijn.
Soms door iets wat ons door eigen schuld over ons heen halen.
Zoals het David is gebeurd.
Maar heel vaak is dat ook niet het geval.
Dingen overkomen ons gewoon.
En je staat met lege handen en een leeg hart.

Wat roept zo'n Siklag in ons op?
Verbittering?
Boosheid?
Frustratie?
Reageren we onze woede af op anderen?
Gaan we zitten mokken?
Dat is het slechte in jezelf tevoorschijn brengen.

Siklag kan ook iets anders met ons doen.
Dat we weer terugvallen op onze basis.
Dat we God gaan zoeken in onze ellende.
Zoals David, die steun zocht bij de HEER, zijn God.
Die zich sterkte in zijn Heer.

8

David had ook anders kunnen reageren.
Hij had zich kunnen wentelen in zelfbeklag.
Hij had in de slachtofferrol kunnen kruipen.
Kijk eens hoe zielig ik ben!
Maar dat doet hij niet.
Hij kiest anders.

Siklag is een keuzemoment.
Een crisis brengt ons op een kruispunt van wegen.
Waar kiezen we voor?
In een crisis zijn we niet alleen maar slachtoffer van onze omstandigheden.
We kunnen kiezen tussen zelfbeklag of steun zoeken bij God.

9

Ik nodig u dringend uit om dat laatste te doen.
Om u niet vast te bijten in alles wat in het afgelopen jaar is misgegaan.
Om niet bij de puinhopen te blijven zitten.
Om daar niet iedereen en alles de schuld van te geven – tot aan God toe.
U kunt kiezen tussen zelfbeklag of terugvallen op God.
Als u echt Kerst hebt gevierd kent u God in Jezus Christus.
Jezus Christus, die gezegd heeft: *Ik ben met u alle dagen!*
God kent onze noden en onze zorgen.
Hij is daarin bepaald niet afwezig.
Grijp u daarom vast aan God die voor ons een schuilplaats wil zijn.

U hebt een keus hoe u dit jaar wilt afsluiten.
Een keus tussen verbittering of overgave aan uw Heer.
Een crisis is een moment om die keus te maken.
Om u te keren naar God, die uw leven heelt en geneest.
Ik bid u allen toe dat u vanavond zo het jaar afsluit – mét God! AMEN.
31-12-2008